

**MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA
ARKUSZ II POZIOM ROZSZERZONY**

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Punkty	Kryterium zaliczenia
30.	Rys A – d Rys B – a Rys C – b	0-2	Za rozpoznanie rysunków: - dwóch1 pkt - trzech2 pkt
31.	Kartodiagram, rysunek C	0-1	Za podanie nazwy metody z oznaczeniem literowym1 pkt
32.	Np.: Obszary sejsmiczne na Ziemi koncentrują się na granicach płyt litosfery.	0-1	Za sformułowanie prawidłowości1 pkt
33.	Wyjaśnienie, np.: W czasie zlodowacenia masy lodu powodują pionowe ruchy obniżające części skorupy ziemskiej, na której rozwinął się lądolód. Podczas topnienia dochodzi do odciążenia skorupy ziemskiej a tym samym do pionowych ruchów wznoszących.	0-1	Za wyjaśnienie1 pkt
34.	1 – reżim deszczowy oceaniczny np.: Najwyższe stany wody spowodowane są opadami zimowymi. 2 – reżim śnieżny np.: Najwyższe stany wody spowodowane są topnieniem śniegu wiosną. 3 – reżim lodowcowy np.: Najwyższe stany wody spowodowane są topnieniem lodowców alpejskich latem.	0-3	Za podanie nazwy reżimu i przyczyny wysokich stanów wody po 1 pkt
35.	a) np.: - gorący wilgotny klimat przyczynia się do szybkiego rozkładu substancji organicznych, - obfite opady powodują płytkie zaleganie wód podziemnych, - obfite opady zenitalne wymywają substancje organiczne i mineralne przyczyniając się do niskiej żyzności gleb, - bogata roślinność tropikalna wpływa na zawartość tlenu i CO ₂ w atmosferze. b) np.: – ze względu na warunki klimatyczne (wysokie wartości temperatury i duża wilgotność powietrza atmosferycznego) są	0-3	a) za podanie przykładów współzależności: -dwóch1 pkt -trzech2 pkt b) za podanie: dwóch przykładów wzajemnych relacji1 pkt

	<p>ograniczone możliwości osiedlania się,</p> <ul style="list-style-type: none"> – warunki klimatyczno –glebowe (brak żyznych gleb) poważnie ograniczają rolnicze wykorzystanie obszarów porośniętych lasami równikowymi, – duża różnorodność gatunkowa drzew sprzyja dostarczaniu cennego surowca dla różnych gałęzi przemysłowych, – człowiek prowadzi rabunkową gospodarkę leśną, doprowadzając do degradacji lasów równikowych, – wycinanie lasów równikowych prowadzi do erozji gleb, wpływa na charakter życia tubylców, – wycinanie lasów równikowych wpływa na zmianę bilansu tlenu na Ziemi powodując tym samym powolną zmianę składu chemicznego atmosfery. 		
36.	<p>Np.: Gips - osadowa lub osadowa chemiczna, Geneza, np.: Gips – powstaje z odparowania wody ze słonych zbiorników</p> <p>Marmur – przeobrażona (metamorficzna) lub metamorficzna kontaktowa Geneza, np.: powstaje w wyniku przeobrażania wapieni w warunkach wysokiej temperatury i ciśnienia w skorupie ziemskiej</p>	0-2	<p>Za poprawne wypełnienie -jednego wiersza1 pkt -dwóch wierszy2 pkt</p>
37.	<p>Nazwa: klif, (faleza).</p> <p>Charakterystyczne elementy, np.: -wysoki, stromy brzeg; -platforma abrazyjna, -platforma akumulacyjna.</p>	0-2	<p>Za nazwanie rodzaju wybrzeża1 pkt Za podanie dwóch elementów1 pkt</p>
38.	<p>a) np.: Wigry - powstałe w wyniku erozyjnej działalności wody z topniejącego lądolodu, krążącej pod ciśnieniem w szczelinach, Czarny Staw - polodowcowe powstałe w wyniku wypełnienia wodą dawnych cyrków (karów, kotłów) lodowcowych.</p> <p>b) plejstocen</p>	0-2	<p>a) za poprawne wyjaśnienie genezy dwóch jezior1 pkt</p> <p>b) za podanie wieku geologicznego jezior1 pkt</p>

39.	<p>A. barchan, B. wydma paraboliczna, (łukowa).</p> <p>Cechy wydmy parabolicznej, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ma kształt asymetrycznego łuku o długich ramionach zwróconych pod wiatr, - Zbocze wydmy zwrócone w stronę wiatru (stok dowietrzny) jest łagodne a zbocze nachylone w kierunku przeciwnym (stok zawietrzny) jest strome, 	0-2	<p>Za podanie nazw dwóch wydm1 pkt</p> <p>Za podanie dwóch cech wydmy parabolicznej1 pkt</p>
40.	<p>a) np.: Lessy położone są na południe od zasięgu ostatniego zlodowacenia.</p> <p>b) np.: Lessy powstały w wyniku akumulacji eolicznej drobnego materiału skalnego wywiewanego sprzed czoła lodowca.</p>	0-2	<p>a) za poprawne wykazanie związku1 pkt</p> <p>b) za wyjaśnienie genezy1 pkt</p>
41.	<p>Typ gleby – czarnoziem.</p> <p>Ocena np.: Gleby bardzo żyzne, (wysoka żyzność)</p>	0-1	Za podanie typu gleby oraz ocenę żyzności1 pkt
42.	<p>a) np.: Gejzery powstają w obszarach występowania zjawisk wulkanicznych i/lub plutonicznych. Ciepło wnętrza Ziemi podgrzewa wodę, która pod ciśnieniem wydostaje się na zewnątrz.</p> <p>b) zestawienie C - Islandia, Kamczatka, Yellowstone, Nowa Zelandia</p>	0-2	<p>a) za wykazanie związku1 pkt</p> <p>b) za poprawne wskazanie obszarów występowania1 pkt</p>
43.	<div style="text-align: center;"> </div> <p>Musi być zachowana kolejność od B do F. A, C, G, E mogą być podane w dowolnej kolejności.</p>	0-2	<p>Za poprawne wpisanie ciągu od B do F:1 pkt</p> <p>Za wpisanie wszystkich wyrażeń po F (A, C, E, G)1 pkt</p>
44.	<p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie emisji zanieczyszczeń poprzez modernizację zakładów przemysłowych zlokalizowanych nad rzekami, - budowa oczyszczalni ścieków w miejscowościach położonych bezpośrednio nad morzem oraz nad rzekami, które należą do zlewiska Morza Bałtyckiego, - ustalenia dotyczące rodzaju konsekwencji np. (kar finansowych) dla armatorów 	0-2	<p>Za przykłady działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dwa1 pkt - trzy2 pkt

	za odprowadzanie bezpośrednio do morza zanieczyszczeń pochodzących ze statków, stojących w porcie lub na redzie, - wymiana informacji służących monitorowaniu stanu czystości wód.		
45.	<p>Język Grupa Kraj</p> <p> językowa występowania</p> <p>hiszpański romańska Meksyk</p> <p>arabski semicka Egipt</p> <p>hindi indoirańska Indie</p> <p>bretoński celtycka Francja</p> <p>angielski germańska RPA</p>	0-2	Za poprawne wypełnienie pól: - trzech, czterech1 pkt - pięciu2 pkt
46.	<p>a) przyczyny spadku liczby urodzeń, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „echo” niżej okresu II wojny światowej, - zmiana modelu rodziny (2+1) <p>b) przyczyny wysokiej liczby urodzeń, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „echo” wyżej lat 50-tych, - efekt stanu wojennego. 	0-2	Za podanie dwóch przyczyn spadku urodzeń w latach 60-tych1 pkt Za podanie dwóch przyczyn wysokiej liczby urodzeń w latach 1975-851 pkt
47.	<p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - problemy z zaspokajaniem podstawowych potrzeb żywieniowych, - wzrost ubóstwa, - niewystarczająca opieka medyczna, - przeludnienie i brak pracy, - wzrost patologii i terroryzm, - wzrost migracji. 	0-2	Za podanie konsekwencji: - dwóch1 pkt - czterech2 pkt
48.	<p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzanie systemu kształcenia, który wyposaży przyszłego pracownika w umiejętności szybkiego dostosowania się do potrzeb rynku (przekwalifikowania się), - rozwój budownictwa, budowa dróg (w tym autostrad), zapewniające zatrudnienie pracownikom o różnych kwalifikacjach, - rozwój sektora usług np. turystycznych, w którym mogą znaleźć zatrudnienie pracownicy z zamkniętych zakładów przemysłowych, - zachęcanie inwestorów do lokalizowania inwestycji w krajach Europy Środkowej i Wschodniej (niższe koszty produkcji). 	0-2	Za podanie propozycji: - dwóch.....1 pkt - trzech2 pkt
49.	<p>Korzystne warunki, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprzyjający klimat (wysokość opadów atmosferycznych, średnie wartości temperatury powietrza), - żyzne gleby, - wysoka kultura rolna. <p>Niekorzystne warunki, np.:</p>	0-2	Za podanie warunków: - dwóch korzystnych1 pkt - dwóch niekorzystnych1 pkt lub za podanie

	<ul style="list-style-type: none"> - wysoki poziom wód gruntowych, - niebezpieczeństwo zasolenia gleb (bliskie sąsiedztwo Bałtyku), - niebezpieczeństwo powodzi i spadku żyzności gleb w wyniku zanieczyszczeń pochodzących z rzek i morza. 		<ul style="list-style-type: none"> - jednego korzystnego i jednego niekorzystnego warunku 1 pkt
50.	<p>Zmiany, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmiany powierzchni zajmowanej przez lasy, - rozwój sieci osadniczej – powstawanie nowych osiedli, - wzrost gęstości sieci dróg – modernizacja już istniejących i budowa nowych dróg, - zmniejszenie powierzchni terenów użytkowanych rolniczo, - wzrost zanieczyszczenia środowiska, - wzrost powierzchni zabudowy przemysłowej. 	0-2	<p>Za przedstawienie przykładów zmian:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trzech1 pkt - czterech2 pkt
51.	<p>Np.:</p> <p>Technopolie są zlokalizowane przede wszystkim w krajach wysoko rozwiniętych.</p> <p>Czynniki lokalizacji, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wysoko wykwalifikowana kadra robotnicza, - wyspecjalizowane zaplecze naukowo-badawcze, - dostępność komunikacyjna (wysoka jakość połączeń komunikacyjnych), - czyste środowisko przyrodnicze. 	0-2	<p>Za sformułowanie prawidłowości1 pkt</p> <p>Za podanie dwóch czynników1 pkt</p>
52.	<p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zamykanie nierentownych kopalń węgla kamiennego, - modernizacja zakładów przemysłowych w celu zmniejszenia energochłonności produkcji, - zmniejszanie energochłonności i materiałochłonności produkcji, - lokalizowanie nowoczesnych gałęzi przemysłowych, np. przemysłu chemii organicznej, precyzyjnego, - tworzenie średnich i małych zakładów przemysłowych o zróżnicowanej strukturze gałęziowej, - wprowadzanie działań osłonowych dla zwalnianych pracowników, - wykorzystanie istniejącej infrastruktury dla tworzenia nowych zakładów (np. usługowych, przemysłowych). 	0-2	<p>Za podanie przykładów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trzech1 pkt - czterech2 pkt
53.	<p>Np.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. woda zużywana w dużej ilości w procesie produkcji (przemysł wodochłonny) lub surowce, 2. rynek zbytu lub siła robocza, 	0-2	<p>Za podanie czynników lokalizacji dla zakładów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dwóch1 pkt - czterech2 pkt

	3. surowiec (piaski szklarskie), 4. baza energetyczna (energia elektryczna).		
54.	Przykłady chorób: - stres, - choroby popromienne, - zaburzenia psychiczne, - choroby nowotworowe, - choroby układu krążenia, - alergie, - otyłość.	0-1	Za trzy przykłady chorób1 pkt
55.	Województwa: - pomorskie – (PO PiS), - lubelskie – (Samoobrona), - podkarpackie – (LPR), - świętokrzyskie – (PSL), - dolnośląskie – (Unia Samorządowa), - mazowieckie – (UPR).	0-1	Za poprawne zaznaczenie 6 województw1 pkt
56.	Np.: - skuteczność sprawowania władzy przez partie polityczne, - tradycje, - przekonania religijne, - akceptacja programów wyborczych partii politycznych, - poziom wykształcenia wyborców.	0-2	Za podanie: - dwóch przyczyn1 pkt - trzech przyczyn2 pkt